

אוצרות אורייתא

מהגאון רבי חיים שמואל שליט"א
רב ביהמ"ד 'היכל צבי' צאנז ורודניק וראש ישיבת 'חיי תורה'

מן האוצר

בתוך עמי אנוכי יושבת

לפני שבוע אמר לי יהודי חשוב שהיה ביכולתו להשיג רשיון עליה לציון הרשב"י במירון, אמנם הוא השכיל לומר "בתוך עמי אנוכי יושבת" ולא רצה להיות פרטי ויחיד. ליכא מידי דלא רמיז באורייתא.

ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם, כך אמרה תורה בפרשת כי תשא, דלכן אסור למנות את בני ישראל, שלא יהיה בהם נגף, **ובפרשת במדבר** דנפקדו, כבר כתב רש"י (א,ב) דהיה על ידי שקלים.

ובאמת למה חל הנגף כשסופרים את בני ישראל. רש"י (תשא ל' י"ב) כתב לפי שהמנין שולט בו עין הרע והדבר בא עליהם כבימי דוד.

רבינו בחיי נותן הבנה עמוקה לאיסור המנין, והוא כי כשמונין כל אחד ואחד, הרי בזה יוצא הפרט מן הכלל, וכל אחד נידון כיחידה נפרדת, ומביא מתשובת השונמית לאלישע כאשר שאל אותה אם לדבר עליה טובות למלך, ענתה והשיבה בתוך עמי אנוכי יושבת, פירוש שהעדיפה להיות בתוך כלל ישראל ולא כפרט יחיד.

הזוהר הק' (ריש בשלח) כותב דבר נורא שהסיפור עם השונמית היה בראש השנה, והמלך הוא מלך מלכי המלכים, ואלישע שאל אותה אם יש לה מה לבקש מהמלך שתזכה בדין שיבקש בשבילה, ועל זה ענתה בתוך עמי אנוכי יושבת, שאפילו אל הקב"ה לא רצתה שיתפלל עליה לבד במיוחד, אלא בתוך עמי לעבור יחד עם כולם.

אמרו בספה"ק ובפוסקים דלכן התפילה במנין חשובה מאין כמותה, לפי שאז תפילותיו נכללות בתוך הכלל ואין הפרט דומה לכלל, ואין הקב"ה מואס בתפילתן של רבים, ולכן הנוסח הוא בשם כל ישראל, כי כל ישראל חברים ועריבים זה לזה.

הרבי ר' בונם מפשיסחא זי"ע באיגרת (שנדפסה בספר קול שמחה) כתב לחסיד אחד שלא היה ביכולתו להיות אצלו ר"ה, "בתוך עמי אנוכי יושבת", ומוסיף לזה גם את האמור בפסוק נוסף השייך אף הוא לראש השנה "מרחוק ה' נראה לי" צדיקים הסבירו שכוונתו היתה לומר שאם אדם זוכה להיכלל בכלל ישראל ובתוך עמו הוא יושב, אזי גם אם הוא מרחוק ה' נראה אליו ומקרבו בימין צדקו.

"שמחת" הנישואין

האם רצוי ונכון לערוך חתונות מצומצמות

לאחרונה כשפרצה מגיפת הקאראנה בין כל העינים שנשתבשו, גם אופן עריכת השמחות ובפרט חתונות השתנה עד מאוד, והוצרכו לעשותם באופן מצומצם. ונשאלת השאלה, האם כשר הדבר להשאיר את עריכת החתונות באופן מצומצם, ובודאי לא באופן בזוי ח"ו, אלא להוריד הרבה מההוצאות וגם בכלל כמות המנות ושאר העינים. והרי שמחת נישואין הוא מצוה, וכי שמענו שידרשו לכלל להוריד מההוצאות בעיני מצוה.

הנושא הזה שעלה לאחרונה על השולחן בדבר עריכת חתונות מצומצמות, יש להתייחס אל הענין גם בהתייחסות של ספק פיקוח נפש אצל הרבה הורים אשר כשל כח סבלם וגדול צערם מנשוא מהחובות המשתרגים וסובבים את כל כולם.

המצב הנוכחי הוא שבו כל מי שהמתן, לא ישן רגוע בהרבה לילות מהעול הנורא של החובות, מה לנו יותר מקביעת חז"ל דעני חשוב כמת רח"ל, אלא מה, בעינים שלנו נראה העני איזה שלעפער שהולך עם כובע מרופט מימות משותלה, ומעילו עשוי טלאי על גבי טלאי בלי כפתורים כמובן וללא רווח מרבב, שק כבד על גבו השחוח ובתוכו קש ותבן למכירה.

מה נעשה שבדורינו דור האברכים מחתני הילדים, הם העינים הגדולים, יכולים הם לחבש מגבעת נאה ומעיל חדש שנקנה לקראת החתונה, וגם לרבות שטריימל חדש וגבוה כיאות למחותן הטרי. כלום לא יכסה בכהוא זה את האוברדראפט הנורא והאיום בבנק, ובודאי לא את התשלומים החודשיים לגמחי"ם.

אמר לי אברך שחיתן שלושה בנים, והוא קבלן מצליח מאוד, שבחתונה הראשונה הוא עדיין היה בעל יכולת, בשניה כבר היה בינוני, ועכשיו בשלישית, הוא כאחד העינים והאביונים. זה המצב, והמכחישו, כופר במציאות ואינו מן הישוב.

המשך בעמוד הבא

מגדר הטבע והרי למעט בנס עדיף, ודי שיעשה נס וייצאו מים לצורך העדה להציל נפשות ישראל שלא ימותו בצמא, אבל הקב"ה הרבה לעשות עוד נס שייצאו גם לצורך בעירם מכאן למדנו עד כמה חס הקב"ה על ממונם של ישראל אף בנס שהוא מעל לטבע.

והנה בתשובה מאהבה (סי' ד' תלמיד הנובי" ואילו נשלחה התשובה בנובי"י) דן בהרחבה ומביא מכמה מקומות בש"ס דפעי' אנו רואים הכלל דאין עניות במקום עשירות, ופעם אנו רואים דהתורה חסה על ממונם של ישראל, ופלא דלא הביא הך ענין דהשקוהו בכוס של זהב, והנובי"י שם בתשובתו איליו, מחלק, דכל שמוכר בכלי שרת אמרינן בזה אין עניות במקום עשירות, או בדבר שקדוש קדושת הגוף.

ובאמת דהוא מחלוקת הראשונים ומרומז גם בתשובה מאהבה במוסגר בתוך תשובת הנובי"י דיש ראשונים הסוברים דרק בכלי שרת אומרים כן, ולכן כלי קודש שנפגמו במקדש אין מתקנין אותן, רק מתיכין אותן ועושין חדשים, כ"ה בתוס' שבועות (כ"א), אמנם עי' ברמב"ם הלכות כלי המקדש (פ"ח ה"ה).

ובספר הגר"ח אלפנדרי (פרשת בהעלותך) הקשה מכמה מקומות על מה שאינא במנחות (פ"ט) המובא לעיל דהוא פלוגתא אם התורה חסה או דאין עניות במקום עשירות, ממ"ש פרק ד' דתמיד השלחנות שהיו של שיש כו', ופריך וניעבדיה של זהב דאין עניות במקום עשירות, ומשני שלא ירתיח כו', והו"ל לתלמודא למימר הניחא למ"ד התורה חסה כו', ובפ' טרף בקלפי יומא מ"ד אמרו, בכל יום היה חותה במחתה של כסף, והיום בשל זהב, מאי טעמא מפני שהתורה חסה כו', יעו"ש.

בהוצאה גדולה ודאי התורה חסה

בחתונה דהוא הוצאה גדולה ובפרט לאלו אשר בלעה"ר מחתנים חדשים לפרקים, הנה אציין דהגמ' אומרת במנחות (ע"ו ע"ב) בנוגע ללחם הפנים, ולקחת סולת ואפית אותה מלמד שנקח סלת, ומנין שאפילו חטין, תלמוד לומר ולקחת, מכל מקום, יכול אף בשאר מנחות כן, ת"ל אותה, מפני החיסכון, מאי מפני החיסכון, אמר ר' אלעזר התורה חסה על ממונן של ישראל, היכא רמיזא, דכתיב והשקית את העדה ואת בעירם, ופירש"י דבלחם הפנים איכא הכלל דהתורה חסה על ממונם של ישראל, לפי שלחם הפנים הם כ"ד עשרונות ולפי שהן בכל שבת ושבת ועולים לדבר גדול הותר לקנותן מן החטים כדי שיבוא להם בזול יותר משאם היו לוקחים סלת מן התגר, שהקונה סלת קונה אותם ביוקר, אבל שאר מנחות שהן דבר מועט ואין באות תדיר לא הותרו לקנות כי אם סלת.

בהכשר מצוה ודאי התורה חסה

בהוצאות שמחת נישואין, הגם דהוי סעודת מצוה וכבר האריכו בדברי הים של שלמה בכל ההגדרות של סעודת מצוה, אמנם כל הענינים שמסביב לנוף הסעודה, בודאי דהוי רק כהכשר מצוה ותו לא, גם כלי זמר בודאי שיש ענין גדול בזה כידוע שהיו מקומות שהעבירו חתונות למקום ששם היה אפשר בכלי זמר להרבות השמחה, אבל כידוע דאלו מן הדברים שאין להם שיעור, אפשר בכלי אחד ואפשר בששה כלים ואפשר בכל מיני אופני הוצאות מיתרות.

ברור מאוד כי אחת מהסיבות שהגיעו למצב הזה, הוא הערבוב בין בעלי יכולת לשאינם, בימים קדמונים היו גבולות ברורים בין העשירים להעניים, כל אחד הכיר את מקומו, וחז"ל כבר תיארו שגם בתי כנסיות היו מחולקים מושבותיהם לפי סוג האומניות. וממילא לא חלם העני מעולם לערוך שמחה ברמה שמעל כוחותיו. אבל כהיום נטשטשו ההבדלים, עס פאסט נישט, לא מתאים לעשות חתונה מצומצם כי השכן או הידיד או האח חיתנו בארמון והקייטרינג היה היוקרתי... והמוזיקה מי כבר מדבר, אבל שכחת משהו קטן וחשוב, לחבר ולידיד ולאח יש, יבושם לו, ולך אין, בגלל יוקרה מדומה תיכנס להררי חובות.

ועשיו הבא נתבונן במבט תורני תוך התיחסות לכמה וכמה מקורות במעיינות התורה, מה דורשת מאתנו תורתנו הק' וחכז"ל.

התורה חסה על ממונם של ישראל

הנה בפרשת בחוקותי אומרת התורה הק' וכי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו וגו', אומר רש"י מלמד שאין אדם רשאי למכור שדהו אלא מחמת דוחק עוני.

מורים לנו חז"ל הנהגה טובה דצריך לשמור על מה שיש בידו, ורק כשבא מצב דחוק של עניות אז ימכור. ובנוסף הרי ישנו את הכלל דהתורה חסה על ממונם של ישראל,

בפרשת במדבר נמנה שם מזבח הזהב ועוד כלי המשכן, וכידוע שבבית המקדש מצאנו כמה ענינים של עשירות, מתוך הכלל שאין עניות במקום עשירות, וכגון מה שאמרו בריש מסכת תמיד דהיו משקין את התמיד בכוס של זהב לפני שחיתתו, (שיהא נוח להפשט, או מפני הסיכוח כבחולין), ויש בזה הסוברים שם דהוא גוזמא, אבל לסתם משנה שם היה של זהב, והרי זה סותר את הכלל דהתורה חסה על ממונן של ישראל, ובמנחות (פ"ט) נחלקו בזה אי משערין את מידת השמן במנורה ממטה למעלה או ממעלה למטה וחולקין שם אם הולכין אחרי הכלל של התורה חסה או אחרי הכלל דאין עניות במקום עשירות, וכן איתא בזבחים (פ"ח) הכפות והקערות שמקבלין בהן המנחות וכל הכלי שרת כולן נעשים משל כסף או זהב, ומשום דאין עניות במקום עשירות.

מאיך גיסא יש כמה מקורות לכלל דהתורה חסה על ממונם של ישראל, בפרשת מצורע וציוה הכהן ופינו את הבית בטרם יבוא הכהן לראות את הנגע ולא יטמא כל אשר בבית וגו' (י"ד, ל"ו). והביא ברש"י שאם לא יפנהו יבוא הכהן ויראה הנגע ונזקק להסגר, וכל מה שבתוכו יטמא, ועל מה חסה תורה, אם על כלי שטף, יטיבלם ויטהרם, ואם על אוכלין ומשקין, יאכלם בימי טומאתו, הא לא חסה תורה אלא על כלי חרס שאין לו טהרה במקוה.

וכן במנחות (ע"ו ע"ב) התורה חסה על ממונן של ישראל ונלמד ממה שאמרה תורה (במדבר כ', ח) והשקית את העדה ואת בעירם, שהתורה חסה על בהמתם, וברש"י שם הביאו מהמכילתא.

בשו"ת נודע ביהודה (מהדורא תניינא יורה דעה סימן ק"ס) כתב שהראייה מ"והשקית את העדה ואת בעירם" חזקה יותר מאשר הראייה מ"ופינו את הבית", משום שבבית המנוגע אין כל חידוש, כי למה לא יחוס הכהן ואיזה הפסד יש בזה, אבל לגבי המים שיצאו מן הסלע הלא היה זה דבר היוצא

דהתורה חסה על ממונם של ישראל, בפרשת בא בקרבן פסח אמרה תורה ולקח הוא ושכינו וכו', למה צריך לצרף את השכן, מה יקרה אם ישארו כמה חתיכות בשר מהקרבן פסח, וכמובן ישרפו את אלו שלא יבואו לידי נותר, אלא זה הסיבה באמת, התורה חסה על ממונם של ישראל שלא יבואו לשרוף אפילו מנה אחת. ולכן אמרה תורה לצרף את השכן.

שנית עצם הדבר לחשוב שממילא הכל עולה ועולה ועולה והחשבון ממילא גדול, זה גם מנוגד לדברי חז"ל דפרוטה לפרוטה מצטרפין לחשבון גדול, אם יקמצו בכל עשרות אלפי הפרוטות, יגלו פתאום אלפי שקלים.

סיפר לי יהודי חכם, לפני שבוע לאור התעוררות הנושא, אמר לו אברך צעיר שהתחתן לפני חצי שנה, למה עושים עסק מכל הענין, הרי מתחתנים רק פעם בחיים (אמן), ולמה לעשות בצמצום. ענה לו ידידי החכם, דע לך כי אני נוסע מידי שנה בשנה לארה"ב להחזקת המוסד שלי, ואני כבר כמה שנים פוגש את אביך, אילו היית יודע כמה דם נשפך ממנו עד שהוא מקבל כל דולר, כמה בזיונות, כמה עגמת נפש, כמה שערות לבנות, היית קובר עצמך מבושה לדבר כך, ואפשר לא היית מעטר את ראשך בשטריימל בעלות של שמונה אלף ש"ח.

שמעתי סיפור באחד מיקירי וצדיקי ירושלים שבשעה שהשתדך לפני יותר מעשור, אמר לו המחותן אולי כדאי לרכוש דירה יותר גדולה, כך שיהא לחתן הטרי שלווה הנפש ללמוד בהרחבת הדעת, ענה לו המחותן מה שיהא עם החתן אינני יודע, אבל זה ברור שאני בטוח אפול מהלימוד ואפסיד את שלווה נפשי כתוצאה מהחובות, ודפח"ח.

בשולי הדברים אציין פרפרת נאה כידוע שכ"ק אדמו"ר מגור הלב שמחה זי"ע התקין כמה תקנות גדולות ונחוצות בדבר ההוצאות בעיתות שמחות וכדו' ע"י הקטנת ציבור המוזמנים ועריכת שמחות בחוג מצומצם יותר ובשמחה רבה, באחד הימים אמר אחיו כ"ק אדמו"ר הפני מנחם מגור זי"ע בשם תלמי חכם אחד, ואמר לו אותו ת"ח שמצא מקור חזק ומדויק בחז"ל לתקנות אלו, דאי' בסוכה (מט) אמר רבי אלעזר מאי דכתיב הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסר והצנע לכת עם אלוקיך, עשות משפט זה הדין, ואהבת חסד זו גמילות חסדים, והצנע לכת עם אלהיך זו הוצאת המת, והכנסת כלה לחופה. והלא דברים קל וחומר ומה דברים שדרכן לעשותן בפרהסיא אמרה תורה הצנע לכת, דברים שדרכן לעשותן בצנעא על אחת כמה וכמה,

ופירש"י הוצאת המת והכנסת כלה דכתיב בהו לכת טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה, אף שם צריך הצנע, לסעוד במידה נאה ולשמוח במדה נאה ולא להנהיג קלות ראש בעצמו, הרי לנו מקור מופלא לעריכת שמחות בדרך של הצנע לכת ולא בפרסום ובראוותנות (כך הביא במרגליות הש"ס בסוכה שם בשם אדמו"ר מטאלנא שליט"א).

ובמסכת יומא (דף לט ע"א) איתא שהקלפי שבה היו הגורלות של שני השעירים היתה עשויה מעץ והיתה של חול ולא של קודש, ושאלה הגמרא שנקדש את הקלפי ותירצה הגמרא שאין עושים כלי קודש מעץ, ואם תאמר שנעשה אותה מכסף או מזהב, על זה תירצה הגמרא שהתורה חסה על ממונן של ישראל, וכתב הטורי אבן ראש השנה (דף כ"ז ע"א ד"ה התורה) שכיון שהקלפי אינה גוף המצוה אלא רק מכשיר הקרבן, לא עשו אותו של זהב, ואמרינן בזה שהתורה חסה על ממונן של ישראל.

הרי מדבריו יסוד גדול, דגם אם בגוף המצוה יש את הכלל דאין עניות במקום עשירות, אבל בהכשר מצוה, בזה בודאי אמרינן דהתורה חסה על ממונם של ישראל.

גם עשירים צריכים לשמור על ממונם

והאמת דבודאי מי שאין לו ונחשב כעני, כמו רוב רובם של העומדים לקראת נישואי יוצ"ח, הרי דבר פשוט הוא דשייך כלל זה.

אלא אפילו בעשירי העם, גם חובת הזהירות הנדרשת מאתנו על הממון, שלא נפזר הממון אפילו הוא ברשותינו, והרי אמרה תורה בפרשת ויצא, ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו, ואיתא בגמ' חולין דף צ"א ויותר יעקב לבדו שנשתייר על פכין קטנים, והלא דבר הוא, יעקב אבינו שהיה רכושו רב מסר עצמו על כמה פכים קטנים, והוא סימן לבנים על חובת הזהירות, וזה צריך לשמש כתמרור אזהרה להרבה צעירים שאיבדו ממונם באשר לא נזהרו בנתיב השקעת הממון, והרשלנות בזה רבים חללים הפילה.

ועי' מהרש"א דמדכתיב כבר שהעביר כל אשר לו, על כן מה שחזר שוב ונשאר שם לא היה אלא בשביל דבר מה שלא היה נחשב לכלום, והם הפחותים שבכלים.

ואמרו בגמ', מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם, וכל כך למה לפי שאין פושטין ידיהן בגזל, מה שאמרו ממונם חביב מגופם, כתב הגאון בעל עיון יעקב, אף שאין צריך להיות נבהל להון, ואדרבה במדות ששנו חכמים להיות בסנהדרין כדאיתא בטור חו"מ (סימן ז') צריך שיהיה להם שנאת ממון שאפילו ממון שלהם אינם נבהלים עליו, מכל מקום יש לומר דלענין זה כמו כאן, כגון אבידת ממון בודאי חוששין יותר מספק חשש היזק בגופם.

חבל על כל מנה

רבים יאמרו הן מה הנפקא מינה כמה מנות יזמינו הכל כלול כבר בחשבון שממילא בלתי נשלט, ומה בכך אם ישארו מנות על השולחנות, שהרי ידוע לכולם כי רובא דרובא אינם באים לסעודה.

טעות הוא, וקודם נציין מקור גדול שכל מנה ומנה צריכים לחשבן באופן ברור האם הוא נצרך, רבינו בחיי (שמות י"ב ד') הביא עוד מקור לכלל

אוצר הנשמות

הגה"ק רבי יעקב מליסא בעל החוות דעת זי"ע

כ"ה אייר תקצ"ב

רבינו הק' זכה שספריו הרבים מהיום לחם חוקם של רבנן ותלמידיהוון בכל הדורות, הלא ספריו רבים הם, חות דעת, מקור חיים, נתיבות המשפט, תורת גיטין, בית יעקב, נחלת יעקב, אמת ליעקב, סידור דרך החיים, קהלת יעקב, פעם התבטא רבינו זי"ע להגה"ק הישועות יעקב זי"ע לשאלתו איך זכה שספריו נתקבלו בכל העולם, ענה ואמר בכל יום ראשון בשבוע הייתי נוסע לטיסמנין והראיתי כל אשר כתבתי למורי ורבי ה"ה הגה"ק רבי משולם אגרא ואת אשר מצא חן בעיניו שמרתי, והשאר שרפתי, על כן יצאו ספרי סולת מנופה וכל המעיין בספרי מוצא חפץ בהם.

ומה שכתבו את שמות ספריו, כי בכך קיימו את דבר צואתו אשר ציוה וזו לשונו, על המצבה לא יכתבו לא רב ולא גאון כי אולי חטאתי במה שקבלתי עלי להיות רב, כי לא הייתי ראוי לזה, ולמה יזכרו חטאתי בבל עת, ולא יכתבו רק שמי בלבד ויכתבו בעל המחבר שמות הספרים שחברתי, כי אם ימצא דבר אחד טוב בכל הספר ראוי להזכירו לזכות.

הוא היה אומר: רגיל היה בפי רבינו זי"ע לעורר על מידת התמימות שהיא מידה יפה וטובה, והביא כי במסכת פסחים (מב.) מסופר, מעשה באנשי פפוניא שרב מתניה היה דורש לפניהם בערב פסח מהלכות הפסח, ואמר שאת המצה אין ללוש אלא במים שלנו, הלכו והביאו כולם את כדיהם אליו ואמרו לו הבה לנו ממימך כאשר דברת, ואז הסביר להם את הפירוש של מים שלנו מים ששאבום מבעוד יום והלין אותם כל הלילה בכלים, תמה אני אמר רבינו לשם מה מספרת לנו הגמרא את המעשה הזה כלום לומר לנו כי טפשים כל כך היו אנשי פפוניא ולא הבינו דברי ר' מתניה, אלא לומר לנו כי תמימים היו והיתה רבה אמונתם בדברי חכמים, ואת דברי הרב קבלו כפשוטם מבלי לשאול שאלות ומבלי התחכמות יתירה.

אוצר ההלכה

מלאכות שבת

האופה (ג)

כללי שהיה וחזרה

כל המבואר עד עתה הוא מדיני בישול בשבת שהוא המלאכה, אמנם כתוצאה ממלאכת האופה והמבשל אסרו חז"ל כמה ענינים, והוא אם יניח אדם קדירה על האש סמוך לשבת, יש חשש שירצה להביאו לידי גמר בישול לצורך הסעודה ויבוא לחתות בגחלים, ובזמנינו להגביה את להבות הגז וכל כדומה לזה, וממילא יבוא לידי בישול בשבת או מבעיר, ולכן באופן כזה אסרו חז"ל אפילו בערב שבת. (סי' רנ"ג סעי' א').

- א. **ולכן** העצה הטובה ביותר היא, שהתבשיל יהא מבושל כל צרכו מבעוד יום, ואז יוכל להניחו על האש המגולה בערב שבת, אבל להחזירו על האש ממש בשבת גם במבושל כל צרכו אסור דמיחזי כמבשל. (וגם לשיטות הסוברים דעל האש יש בישול אחר בישול כל פעם).
- ב. **אבל** במקום דלא שייך הגבהת הלהב מכח המציאות, כמו פלטה חשמלית בזמנינו דאין בו כפתורים להגביר או להמעט החום, והוא במצב שוה כל הזמן, מותר להניח עליו מבעוד יום תבשיל שאינו מבושל כל צרכו, (גר"ק דלא שייך חיתוי, רנ"ג ס"א) ולכן גם במניח פח על הגז מבעוד יום, צריך לכסות גם את הכפתורים, (לכמה שיטות עי' אגר"מ ח"א סי' צ"ג שטוב לכסותן, אבל את האש עצמה חייב לכסות גם אם כבר כיסה הכפתורים)
- ג. **ואלא** דצריך לדעת כלל גדול, דכל עוד שלא נתבשל כל צרכו, הרי שבשבת עצמו אסור מן התורה להניחו או להחזירו גם על הפלטה או כל אש מכוסה, כי בזה הוא מבשל בשבת.
- ד. **ואם** נטל את הקדירה בשבת מן הפלטה, ורוצה להחזירה על הפלטה לצורך מחר, או להמשך הסעודה, דבר ראשון צריך לדעת בבירור כי התבשיל מבושל כל צרכו, וגם באופן זה, הצריכו כמה **תנאים להחזיר הקדירה, א'** מכח הדין דבדבר לח יש בישול אחר בישול, צריך לבדוק שלא נצטנן לדעת המחבר משיעור דיד סולדת בו, ולדעת הרמ"א שלא נצטנן לגמרי. **ב'** שלא יניח את הקדירה על הקרקע או השיש, **ג'** כשמורידו מן הפלטה יהא דעתו להחזירו עליו. (ואם הוריד בטעות קדירה של אדם אחר ולא היה דעתו להחזירו יעוי' בביה"ל מהגרע"א).